

in zake Multatuli's tekorten tendeele juist, tendeele volkomen begrijpelijk was. Deze zelfde vereering heeft hem er tevens toe gebracht, zich aan te sluiten bij degenen (Julius Pée, Du Perron, Greshoff) die Douwes Dekker Jr voorstelden als een „monster”, een „onverlaat”, een „raté”, een „vervalscher”, een „non-valeur”, een „misbaksel”, enz.¹ Het is tot daaraan toe dat men, uit gerechte vereering voor een door zijn zoon ongunstig beoordeelden vader, dien zoon nu zelf tracht te kleineeren. Maar Ter Braak's karakter heeft hem, naar het schijnt, verhinderd, door hem begaan onrecht tijdig en in voldoende mate goed te maken. Want onrecht was het, zich bij de belagers van Douwes Dekker Jr's nagedachtenis aan te sluiten. Douwes Dekker Jr was niet iemand van exceptioneele talenten, maar zijn gedrag en loopbaan zijn die van een man met normale eigenschappen geweest; prof. Salverda de Grave o.a. getuigt het. Het is Ter Braak door Douwes Dekker's weduwe ook reeds geruimen tijd geleden, met overlegging van bewijsstukken, beteekend. Als men deze laatste moet gelooven — en haar hartstochtelijk maar gedocumenteerd en in wezen sympathiek betoog doet ons daartoe neigen — heeft Ter Braak te lang in zijn houding ten opzichte van de nagedachtenis van Douwes Dekker Jr volhard. Deze leeraar van het levendige, spontane type is door de droogstoppels onder zijn collega's uit afgunst precies zoo belasterd als... Menno ter Braak door hen belasterd zou zijn indien hij leeraar gebleven was! Wel paradoxaal — te paradoxaal, zelfs voor een Ter Braak — dat deze nu juist op de hand van de droogstoppels moest blijken. Paradoxaal, maar vooral ook onrechtvaardig. Het heeft er allen schijn van dat Ter Braak in deze zaak eerst lichtvaardig heeft geoordeeld en vervolgens niet den moed heeft gevonden, zijn voorstelling van zaken afdoende te herzien. Ik geloof dat het publiek er recht op heeft, nauwkeurig te vernemen wat hiervan waar is. Ten eerste is een zuiverder beoordeeling van Multatuli als mensch en daardoor toch ook *eenigszins* als kunstenaar, ermee gemoeid. Verder heeft mevrouw Douwes Dekker Jr een onbetwistbaar recht op een antwoord, men mag zeggen op een uitspraak in de zaak van haar man. En tenslotte hebben wij er allen belang bij, te vernemen hoe het staat met den rechtvaardigheidszin van den criticus Ter Braak.

*

Wij hebben er belang bij omdat Menno ter Braak voor ons land een figuur van groote beteekenis is. Ik zou willen dat men zich, ondanks hetgeen ik tot nu toe gezegd heb, aangaande mijn beoordeeling van Ter Braak niet vergiste. Ik heb indertijd zijn *Carnaval der burgers* aanstonds met groote ingenomenheid begroet. Het was door zijn vasthouden aan een christelijk spiritualisme nog eenigszins tweeslachtig; maar later is Ter Braak,